

3r

282

BIBLIOTHEEK KITLV

0030 1307

057 447 586

498

17.

37.
282.

A D R E S

BETREFFENDE HET

VRAAGSTUK DER AFSCHAFFING

VAN DE

SLAVERNIJ IN WEST-INDIË,

ingediend den 25 Julij 1862,

DOOR

R. F. Baron van Raders.

TE 'S GRAVENHAGE, BIJ
DE ERVEN DOORMAN.

1862.

ADRES

VERLAG DER DRUCKERIE

STÄUBER IN WEST-INDIEN

Leipzig den 27. Juli 1862.

Die in diesem Buche enthaltenen Nachrichten sind aus den von dem Verfasser in den Jahren 1857 bis 1861 in West-Indien gesammelten Materialien entnommen. Der Verfasser hat sich bemüht, die in dem Buche enthaltenen Nachrichten so genau als möglich zu machen, und die in dem Buche enthaltenen Nachrichten so genau als möglich zu machen. Die in dem Buche enthaltenen Nachrichten sind aus den von dem Verfasser in den Jahren 1857 bis 1861 in West-Indien gesammelten Materialien entnommen. Der Verfasser hat sich bemüht, die in dem Buche enthaltenen Nachrichten so genau als möglich zu machen, und die in dem Buche enthaltenen Nachrichten so genau als möglich zu machen.

AAN
DE EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Mijne Heeren!

In de zitting der Tweede Kamer van de Staten-Generaal van Donderdag den 10 Julij 1862, was aan de orde: de beraadslaging over het wets-ontwerp tot opheffing van de slavernij op de eilanden Curaçao, Bonaire, St. Eustatius, Saba en St. Martin (Nederlandsch gedeelte), van welke concept-wet het artikel 7 luidde:

„De tegemoetkoming voor de slaven, zonder onderscheid van ouderdom „of geslacht, wordt bepaald als volgt:

- a. „voor die op Curaçao, Bonaire, Aruba en St. Eustatius voor ieder „hoofd *f* 250;
- b. „voor die op Saba voor ieder hoofd op *f* 200;
- c. „voor die op St. Martin (N. G.) voor ieder hoofd op *f* 150;
- d. „enz.”

Het lid de Heer VAN BOSSE, stelde daarop voor, een amendement „strek- „kende om het tweede, derde en vierde lid van het artikel aldus te lezen:

- a. „voor die op Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Eustatius en Saba voor „ieder hoofd *f* 200;
- b. „voor die op St. Martin *f* 30;” enz.

Bij het toelichten van dat tweeledig amendement, verwees de Heer VAN BOSSE vooreerst naar het wets-ontwerp van 1858 en beriep hij zich op de daarbij gevoegde Memorie van Toelichting, in welke eene verdediging werd gevonden voor het destijds aangenomen cijfer van *f* 200 per hoofd, voor

500
 Curaçao cum annexis; en, wat betref het tweede lid, zeide de voorsteller:
 „Ik zal over de geschiedenis der slaven op St. Martin, die U allen bekend
 „is, niet breedvoerig uitweiden. Ik heb groote waarde gehecht aan de
 „uitspraak der Staats-commissie, die dit punt met de meeste gemoedelijk-
 „heid en naauwkeurigheid heeft onderzocht. Die commissie is toen tot de
 „volgende conclusie gekomen, welke op bl. 66 van haar verslag is op-
 „geteekend:

„„Om al deze redenen heeft de Staats-commissie gemeend, als punt van
 „„uitgang te moeten aannemen, dat de personen, die op het Nederlandsch
 „„gedeelte van St. Martin, den 1 Junij 1848 tot den slavenstand behoor-
 „„den, van dien dag af, geacht worden vrije menschen te zijn.”” —
 Maar die stelling is volstrekt onhoudbaar, hetgeen te bewijzen is. — De
 Heer VAN BOSSE zijne toelichting vervolgende, zeide voorts: „Wij kennen
 „de geschiedenis van St. Martin. Men heeft op den 1 Junij 1848 de sla-
 „ven daar vrij verklaard, en ik geloof dus niet dat men redelijker wijs
 „aanspraak kan maken op eenige tegemoetkoming.”

Indien echter de Heer VAN BOSSE, de beide rapporten der Staats-com-
 missie, omtrent welke commissie hij zeide: „ik heb groote waarde gehecht
 „aan hare uitspraak,” wat verder had bestudeerd, dan zou hij hebben
 gelezen op bl. 67/68, bij wege van eind-conclusie op het door hem aan-
 gehaalde punt van uitgang: „De Staats-commissie heeft wel verklaard dat
 „zij zich niet kan vereenigen met het karakter door verscheidene van Uwer
 „Majesteits Ministers van Koloniën aan den maatregel van 1848 toege-
 „kend, maar zij gelooft tevens, dat het niet zou zijn overeen te brengen
 „met de regelen der goede trouw, wanneer het gevolg dier onjuiste be-
 „schouwingen aan de belanghebbenden (te St. Martin) op regtsgronden,
 „hoe onwraakbaar ook, wierd ontzegd.

„De Staats-commissie geeft aan Uwe Majesteit in overweging, om het
 „totale cijfer van die tegemoetkoming te bepalen op eene ronde som van
 „f 200,000.”

Na de indiening van het bedoeld tweede rapport der Staats-commissie,
 dd. 26 Mei 1856, heeft men bij Koninklijke boodschappen van 17 Julij
 1857, 25 October 1858, 30 April 1860, 18 September en 20 November
 1861, achtereenvolgend aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal ter
 overweging zien aanbieden, vijf stellen Ontwerpen van Wet tot opheffing
 der slavernij in de Nederlandsche West-Indische bezittingen.

Wat betreft St. Martin, vindt men in die concept-wetten voorgesteld
 als volgt:

1°. „Aan degenen die op den 1 Junij 1848, slaven bezaten, wordt
 „verleend eene gezamenlijke tegemoetkoming van twee maal honderd

- „*duizend gulden*, om te worden verdeeld in evenredigheid van het „aantal, van het geslacht en van den ouderdom hunner slaven op „den 1 Januarij 1848.”
- 2°. Om toe te kennen eene gezamenlijke tegemoetkoming van *f* 250,000, ten einde te worden verdeeld als voormeld.
- 3°. Nog eens voorgesteld eene tegemoetkoming van *f* 250,000, om tus-schen hen die daarop aanspraak hebben, te worden „verdeeld in „evenredigheid van het aantal slaven, dat op den 1 Junij 1848 aan „eigenaren op het Nederlandsch gedeelte van St. Martin toebehoorde.”
- 4°. „Aan hen die op den 1 Junij 1848 op het eiland St. Martin, Ne-„derlandsch gedeelte, eigenaren waren van slaven, ingeschreven op „de slaven-registers aldaar, wordt verleend eene tegemoetkoming van „*f* 125 per slaaf.”
- 5°. „De vergoeding voor de slaven zonder onderscheid van ouderdom of „geslacht wordt bepaald als volgt :
 „*a.* voor” enz.
 „*c.* voor die op St. Martin (N. G.) voor ieder hoofd op *f* 150.”

Toen de Heer VAN BOSSE de toelichting van zijn voorafgegaan amende-ment had uitgesproken, verkreeg het lid HEEMSKERK AZN. het woord, en zeide: „Ik kan mij vereenigen met het eerste gedeelte (van het amende-ment), om namelijk voor de vijf eerstgenoemde eilanden de vergoedings-som op gelijke hoogte te stellen.

„Het tweede gedeelte echter, betreffende St. Martin schijnt mij toe niet „met de billijkheid overeen te stemmen, enz.”

„De geachte spreker stelt op den voorgrond dat de slavernij op St. „Martin sedert 1848 niet meer bestaat. De Regering wijst evenwel op twee „feiten: vooreerst dat er overdragen *titulo oneroso* hebben plaats gehad, „na dien tijd; en ten tweede, dat voor slaven belasting is betaald enz.
 „De stelling dus van den geachten voorsteller, aangaande den volkomen „vrijdom sedert 1848, is min of meer betwistbaar. Doch al ware zij fei-„telijk juist, dan zou toch de billijkheid vorderen dat schadevergoeding „aan de eigenaren op St. Martin wierd gegeven. Regtens zijn deze toch „altijd eigenaren, en door de aanneming van de beide eerste artikelen „dezer wet heeft de Vergadering hen reeds als zoodanig erkend. Waarom „zou aan dezen eene zoo veel mindere aanspraak worden toegekend, dan „aan de eigenaren der andere eilanden? Dit zou alleen zijn om de feite-„lijke bevrijding van 1848.” Voor het vervolg dezer merkwaardige rede zij verwezen naar het *Bijblad der Staats-Courant*.

Het lid HEEMSKERK AZN. stelde nu voor, bij wege van subamendement op het amendement van den Heer VAN BOSSE, om te lezen:

502
 „b. voor die op St. Martin, voor ieder hoofd f 150;”
 daarmede zou dan, omtrent dat aangelegen punt, het oorspronkelijke voorstel der Regering in stand zijn gebleven, doch het onderwerpelijk *subamendement* in stemming gebragt zijnde, werd noodlottiglijk verworpen met 32 tegen 20 stemmen.

Daarna werd het *amendement* van den Heer VAN BOSSE met 30 tegen 22 stemmen goedgekeurd.

„De stelling van den geachten voorsteller aangaande den volkomen vrijdom sedert 1848 is min of meer betwistbaar,” zeide de Heer HEEMSKERK AZN.; dan ik wil nog iets verder gaan en beweren dat die stelling den toets van onderzoek niet kan doorstaan.

Wat is er toch gebeurd? Men leze wat dienaangaande voorkomt in het eerste rapport der Staatscommissie op bl. 69.

„Middelerwijl had het voorloopig bewind der Fransche Republiek de maatregelen tot het onverwijld in vrijheid stellen van de slaven in de Fransche koloniën, genomen, en had dit tot ernstige onlusten in de Fransche Antilles aanleiding gegeven.”

„Het vernemen van deze gebeurtenissen had op de slavenbevolking in de Nederlandsche West-Indische koloniën, eene zeer verschillende uitwerking.

„In Suriname bleef de rust ongestoord.

„In het Nederlandsch gedeelte van het eiland St. Martin weigerden de slaven te arbeiden, zoodra de mare der emancipatie op het Fransch gedeelte zich onder hen verbreidde. Eene geheele plantagemagt begaf zich naar het Fransch gedeelte, terwijl de overigen het voornemen om dat voorbeeld te volgen aan den dag legden. Daar de uitvoering van deze bedreiging niet te verhinderen was, verklaarden de eigenaars eenparig, hunne slaven als vrijen te willen beschouwen, hen voor loon te willen laten werken, van de bevoegdheid om hen te straffen af te zien, en be-reid te zijn hunne emancipatie aan den Koning te verzoeken.

„Op hun verlangen werd deze verklaring door den Gezaghebber bekrachtigd bij eene proclamatie, waarbij de bestaande strafreglementen uitdrukkelijk werden ingetrokken. De rust herstelde zich toen allengs.

„Ter voldoening der toezegging aan de slaven gedaan, wendden de meesters zich vervolgens tot den Koning, met verzoek om de emancipatie hunner slaven tegen schadeloosstelling te bevelen.

„Ook op St. Eustatius ontstond oproer;” enz.

Wel waren de eigenaren van slaven te St. Martin gerechtigd, om daartoe genooddwongen te verklaren „hunne slaven als vrijen te willen beschouwen, hen voor loon te willen laten werken, van de bevoegdheid om hen te

„straffen af te zien,” maar hen tot den stand van vrijheid te verheffen, daartoe bezaten die ingezetenen de magt niet. „De manumissie van slaven „kan niet anders plaats hebben dan door eene daad van het Hooge Gezag;” zoo leest men in den aanhef van het Reglement op de manumissie der slaven in de Nederlandsche West-Indische bezittingen nog in werking; „zijnde het Hoogste kollegie in de onderscheidene West-Indische bezittingen met uitsluiting van alle andere autoriteiten alleen bevoegd om Brieven van manumissie, waarbij personen uit den stand der slavernij tot dien „van vrijheid worden verheven, te verleenen.”

Ten aanzien van de slaven op den 1 Junij 1848 te St. Martin aanwezig, is door het Hooge Gezag geen maatregel verkondigd die hun de vrijheid schonk, gevolgelijk zijn die slaven met hunne nakomelingschap in den toestand van slavernij gebleven. Zij staan in dat opzigt gelijk met de slaven aanwezig op de overige aan Nederland toebehoorende West-Indische eilanden met namen Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Eustatius en Saba.

In het Boek der Wijsheid vindt men aanbevolen om niet met tweederlei maat toe te meten. Waarom zou men zich aan dien regel niet houden, waar het betreft ingezetenen van St. Martin? Men wil bij eene wet de slaven in de Nederlandsche W. I. koloniën vrij verklaren tegen 1 Julij 1863. Men zal bij wege van te gemoetkoming daarvoor, aan de slaveneigenaren op de verschillende Nederlandsche West-Indische eilanden f 200 voor ieder slaaf toekennen, doch aan gelijke eigenaren op het eiland St. Martin slechts laten deel vallen f 30 per hoofd! zou dat dan niet wezen een gruwel?

Zoo ik ter afwering van een bedreigend kwaad, met dit vertoog mij wend tot de Eerste Kamer der Staten-Generaal, dan vertrouwd ik dat mij deze stap door geen weldenkend landgenoot euvel zal worden gedeut. Als voormalig Bestuurder van West-Indische koloniën, eerst van Curaçao en onderhoorige eilanden, later van Suriname; als gewezen lid der bestaan hebbende Staats-commissie belast met het voorstellen van maatregelen ten aanzien der slaven in onze koloniën, zou ik mij reeds gerechtigd hebben kunnen gevoelen om ter zake van het amendement waarvan in dit vertoog de rede is, maar welk amendement op eene vergissing berust, bij de andere Kamer der wetgeving mijn geklag te laten hooren: doch er is meer: Drie jaren van mijne jongelingschap, bragt ik door op het eiland St. Martin; de herinnering aan dien tijd doet mij thans begrijpen dat het, inzonderheid bij deze gelegenheid mijne taak is, om hier te lande op te treden voor de belangen der ingezetenen van dat eiland, die nu weder zouden worden te kort gedaan, bijaldien het wets-ontwerp L^a. B, ter afschaffing van de slavernij, zoo als het na de Tweede Kamer doorgelopen te hebben daar ligt, door Uwe vergadering werd goedgekeurd.

304

Mijn streven in deze zaak, is ook nog voor 's lands eer, om te voorkomen dat er door eene Nederlandsche wet, eene openbare onregtvaardigheid jegens ingezetenen van een Nederlandsch West-Indisch eiland worde verkondigd.

Toen bij algemeenen maatregel de slavernij in de Fransche koloniën was afgeschafft ten jare 1848, besloot de regering van Frankrijk nog in 1849, voor de reeds vrijverklaarde slaven op hare West-Indische eilanden, 430 en 470 franken per hoofd te laten ten deel vallen aan hunne voormalige eigenaren. In dien maatregel deelden de ingezetenen van het fransch gedeelte des eilands St. Martin.

Zou dan nu de Nederlandsche regering met slechts f 30 voor ieder hoofd der op St. Martin (Nederlandsch gedeelte) vrij te verklaren slaven, aan hare onderzaten toe te kennen, in stuk van billijkheid, zoo zéér ver willen onderdoen voor die van Frankrijk?

Neen: dat kan niet. Zoo iets ware niet overeen te brengen met de begrippen van eerlijkheid en goede trouw, welke in Nederland over het algemeen zoo gaarne worden gekoesterd.

's Gravenhage,
den 25 Julij 1862.

R. F. VAN RADERS.

5

ower

702

